

Falu Pensionärsförening

Söndagen den 23 juli 1944, vid ett möte i Folkets Park, lades grundstenen till PRO Falun, man bildade då en interimsstyrelse med uppdrag att förbereda bildandet av en pensionärsförening i Falun. Vid mötet höll ombudsmannen i Sveriges Folkpensionärs Riksorganisation ett föredrag där bl.a. berättade att det i landet fanns ca 130 lokalföreningar med ett sammanlagt medlemsantal av 35 000. "Efter föredraget beslöt de närvarande, ca 20 stycken, att bilda en avdelning av nämnda organisation" som det står i protokollet från mötet.

Vid det andra protokollförda mötet den 17 augusti, § 3, diskuterade man "Frågan om att vinna medlemmar för avdelningen upptogs till behandling och beslöt styrelsen att vi personligen skulle agitera och besöka de personer vi kände och i första hand få dom med i avdelningen, vidare skulle fru Lindqvist och fru Palmberg agitera vid folkpensionshemmen vid Sturegatan och Myntgatan."

Det första offentliga mötet med folkpensionärer i Falun hölls den 23 januari 1945 i Falu Arbetareförenings sal C men, som det står i protokollet, "på grund av den stora tillslutningen måste lokalen utbytas mot en större lokal, nämligen B salen". Man valde då till ordförande, herr V Nordahl, till kassör, herr K A Jakobsson och till sekreterare herr E G Åsberg. Man valde också ett antal revisorer.

Enligt årsberättelsen för 1944 framgår att det vid mötet den 23 januari infann sig omkring 150 personer och man fick 10 nya medlemmar och vid mötet, skriver man, hade avdelningen 57 medlemmar. Under året har 2 medlemmar avlidit och 1 medlem avflyttat återstår alltså 54 stycken. Då det finns omkring 300 folkpensionärer i Falun återstår mycket arbete för att få dom med, skriver man vidare.

Under året, 1945, beslöt man också att höja årsavgiften med 15 öre, från 1,25 kronor till 1,40 kronor. För att värva nya medlemmar uppdrog man ofta till en person i styrelsen att besöka dom pensionärer som fanns i kommunen.

I årsmötesprotokollet från 1948 skriver man bl.a. att "av årsberättelsen kan nämnas om ett samkväm i form av utfärd med bussar till det vackra Gullnäs vid sjön Varpan, där kaffe och läskedrycker serverades vilket höjde stämningen bland deltagarna".

Det var alltså vanligt att man ordnade med kortare resor för medlemmarna och onsdagen den 3 augusti ordnades ett samkväm i Grycksbo där man fått låna Templarlokalen. Resan till Grycksbo skulle företas med bussar som man gratis fått låna. Bussarna avgår från Holmtorget och gör uppehåll vid Gustafstorg och Gettorget för påstigning, medlemsbänkar medtages, skriver man. Anordnandet av resorna, även om dom inte var så många, upptog mycket tid och man hade en lång, en kort och en hemlig resa.

Kassarapporten för år 1944 slutar på en inkomst av 121,25 kronor och utgifter på 87,50 kronor, således ett överskott på 33,75 kronor. 1953 höjer man medlemsavgiften till 2 kronor och 1962 drar man åt tumskraven igen och höjer årsavgiften till 5 kronor. Ekonomin är, då som nu, en fråga som man brottas med. Vid ett styrelsemöte i maj 1958 konstaterar man i protokollet att "vi har en del

snyltgäster på våra möten” och därför beslöt man att medlemsboken skulle uppvisas, allt, får man anta, för att få en bättre ekonomi.

Det vi i dag kallar månadsmöten hette på den tiden kvartalsmöten och dom såg ungefär lika ut då som nu. Man lämnade någon/några rapporter, ibland diskuterade man vart sommarens resa skulle förläggas, ofta sökte man anslag från både kommun och socken för sina resor. Ibland hade man besök av någon riksdagsman från länet, bl.a. Sven Mellqvist från Korsnäs, som talade om den aktuella pensionsfrågan (samma frågor då som nu). Alltid var det sång och musikunderhållning och naturligtvis kaffe med gott doppa till.

Vid årsmötet 10 februari 1957 föreslogs att man skulle inköpa en fana och man tog en frivillig kollekt till detta som inbringade 182 kronor. Sykretsens kassör fru Sohlberg lovade att man skulle hjälpa till.

Den 28 april samma år, vid kvartalsmötet, invigde redaktör Arvid Hallberg fanan. (Där gick det undan).

I november samma år beslöt man att ”hos Drätselkammaren höra sig för om någon lämplig lokal skulle kunna ställas till förfogande för hobbyverksamhet för föreningens medlemmar”. Jag har inte lyckats klara ut hur det gick med det.

Man hade också en tidning Folkpensionären (förmodligen föregångare till vår PRO tidning). Det var en återkommande diskussion om tidningen – hur mycket fick den kosta, prenumeration och distribution.

1964 firade man 20-års jubileum och man skickade en skrivelse till kommunen och Kopparbergs socken med anhållan om ”största möjliga kommunala anslag”. Hur mycket man fick framgår inte av några handlingar. Festen hölls i september i Västra skolans aula.

Samma frågor då som nu – vid årsmötet 20 februari 1966 höll kriminalassistent Karlgren ett anförande om den alltmer tilltagande brottsligheten mot äldre personer. Han framhöll vikten av att ej ingå tvivelaktiga affärer med främmande personer samt att förvara sina penningmedel så att det inte var så lätt att komma åt dem.

Vid årsmötet 1967, som samlade 400 medlemmar, rapporterades att föreningen hade 790 medlemmar och att man under året företagit en resa till Rottneros där 125 medlemmar deltog och en resa till Järvsö tillsammans med 140 medlemmar.

Antalet medlemmar steg hela tiden, det fanns ett klart behov av en förening som samlade pensionärerna. 1970 hade man 834 medlemmar och vid halvårsskiftet 1977 samlade man hela 1465 medlemmar. Under 1970-talet expanderade verksamheten både vad avser antalet medlemmar och antalet aktiviteter. På tio år, 1967-1977, fördubblade man antalet medlemmar. Under 1973 företog man sju resor med totalt 540 deltagare. Man hade sju cirklar i litteratur med 70 deltagare, en hobbyverksamhet med 18 deltagare, en sång- och musikaktivitet som lockade 38 deltagare och en gymnastikgrupp med 50 deltagare. Medlemsavgiften var det året 10 kronor.

En ständigt aktuell fråga har varit avsaknaden av hörslinga. Redan 1969 påtalades behovet av hörslinga i möteslokalen, som då var Västra skolans aula, och styrelsen lovade påskynda frågan - ja vi vet ju hur det gick.

Vid ett kvartalsmöte i maj 1977 kan vi bl.a. läsa:

- att man under sommaren gör en fyradagars resa till Skåne och en lika lång resa till

- Norrland samt tre endagsresor plus ytterligare någon resa

- att alla sju föreningarna i Falun skall träffas på Dössberget – redan då fanns alltså det vi i dag kallar Samorganisationen, men när den startade vet jag inte, protokollen är oftast inte speciellt utförliga

- att från och med i höst kommer vi sannolikt att hålla till i Folkets Hus, så då vet vi att ända sedan hösten 1977 har vi hållit till här i huset

1977 beslöt man höja årsavgiften till 15 kronor, 1982 var avgiften uppe i 30 kronor och 1988 kostade det 60 kronor att vara med i föreningen. I takt med att verksamheten blev mera omfattande blev det också dyrare att vara med. Antalet medlemmar hade en topp i början på 80-talet då man var 1715 betalande medlemmar men 1991 var medlemsantalet nere i 1114.

Vid lucia-firandet 1981 antogs ett förslag till uttalande angående "den undermåliga plogningen och sandningen i Falu kommun" – inget är nytt under solen.

Jag har inte fördjupat mig ytterligare i vår historia utan detta är några nedslag i vår verksamhet i dåtid, nutiden får andra forska i.

Leif Berglund
ordförande